

JOS. OLIVETUS LECTORI.

TIBI moleste sunt, opinor, crebre interpellationes mee: opido etiam mihi. Verum, ut

Nunquam ita quisquam bene subducta ratione ad vitam fuit, quin res, atas, usus semper aliquid apporet novi. ira in hujus editionis cursu multa casus obrulit, que non magis premoneri, quam previderi possent. Velut est id, quod importune admodum nunc iter impedit consilii mei. Cum enim id fecerim hactenus, ut in extremo quoque volumine varias darem lectio- nes ex illis quatuor principibus, quas sepe nominavi, editionibus excerptas; nihil rimui minus, quam ne pars ista, que continet epistolas, ab aliis tribus discreparet. Enimvero paratam earum lectionum habebam congeriem ingenti meo labore collectam: hec usui fuerat expendenti mihi, quid potissimum in contextum admit- terem, eamque, quo aptiora omnia in typographi venirent manus, describendam, ut fit, commiseram istorum cupiam, qui arte illa victitant: ille receperat. Abit mensis unus, & iterum alter: ille non apparere, ego nihil suspicari. Aliquando tempus admonet de imponenda volumini coronide: meus homo queritur: hunc au- dio jamdudum ad plures, hieme vix adulta, migrasse: heredes nullos cognatos: si quid chartarum in cubiculi tenebris fuerat, in eum cessisse usum, quem tempestas monstrabat. Quid igitur? an, quod periisse video, resciam, & huic me pelago committam ire- rum? Amicus nemo expertus suadebit mihi: nec ipse persuaserit Cicero, si reviviscat. Variantes tamen hic ne nullas habeant ii, quibus in pretio sunt, earum, quas Grævius concessit, flores apponam.

VARIE

VARIE LECTIONES,

E GRÆVIANIS DECERPTÆ.

LIBER I.

EPIST. I. Creditores] *Lambin. & v. c. Scælii* competitores.

Amoris erga te sui] *Sic Pall. omnes, & Græv. duo. Tres Gulielmi MSS. & Gruterianus, se tui v. c. N. Scælii. etiam amoris erga te summi.*

Commodo rem facere possis] *Sic Pal. r. Peckii, Medicus, Palat. sec. a secunda manu, a prima eo modo. Palat. tert. quod quomodo. Quart. quod commode rem fa- cere. Græv. sec. quod commode facere pos- sis. Lambin. ed. ex conjectura Mannii, quod commode reip. facere possis.*

EPIST. II. Cuique rei jam obisti] *Sic Medic. univ. Palat. & Lambini. MSS. Manut. Græv. Pall. alii, N. Scælii. Græv. Cuique rei clam obisti. Lamb. cui quidem rei jam obisti. Edd. antiquæ, cuique rei quia jam obisti non poterat.*

Ut quam rectissime agantur omnia, mea cura] *Sic MSS. Palatini, Itali, Grævii & alii, edd. Victorii, Venet. prima. Sed Lambini & vulgata edd. Ut quam rectissime agantur, omni mea cura, opera, MSS. Lamb. &, ut quam rectissime agatur omni mea, &c.*

EPIST. V. Te videre & sentire eandem fidem esse hominum] *Sic MSS. Palatini, Grævii, Vich. Lambini. Edd. Te autem videre & sentire eandem fidem hominum. Esse desit in libris antiquis multis.*

Quam ego in mea salute] *Liber Medic. Palat. Venetus, Peckii. Græv. ed. princeps, Gebb. quam ego in meam salutem.*

Et amicos a minore cura] *V. c. Scælii & amicos senatorum a minore cura.*

Et Catoni quidem (quoque modo se res habent) profecto resistimus] *Sic MSS. edd. & Catoni quidem, quoque modo se res habet, profecto resistimus. V. c. Scælii. & Catoni quidem, quoque modo se res habuerit, resistimus.*

Sed vereor ne aut eripiatur causa regia

Tom. VII.

nobis, aut deferatur] *Mf. sed vereor ne aut arripatur causa regia a nobis, aut deferatur. v. c. N. Scælii. f. v. ne aut corripatur causa regia a nobis, aut deferatur a senatu. Tres codices Lamb. f. v. n. a. expliat. c. r. edd. f. v. n. aut eripiatur causa regia a nobis a. d. Lamb. & Manut. edd. f. v. ne aut eripiatur nobis, aut deferatur.*

Dignitatem tuam in virtute atque in rebus gelis tuis, atque in tua gravitate positam existimare] *V. c. Scælii. dignita- tem tuam in virtute & in gravitate tua, atque in rebus gelis tuis, quas tibi fortuna largita est, positam existimare. Qui- bus si quid hominum invidia detaxerit, id majori illis fraudi quam tibi futurum scias.*

Acerbe nimium, magno silentio] *Sic MSS. Lamb. acerbe omnium magno silen- tio. Mf. Græv. sec. in senatuque a Cato- ne asperè & acerbe est accusatus.*

EPIST. VII. Eos maxime qui te & maxime debuerunt & plurimum juvare potuerunt] *Palat. sec. qui & te maxime. Quarta omisit te. Palat. tert. Grævii, duo edd. prim. eos maxime, qui & te amare maxime debe- runt, & plurimum juvare. V. c. N. Scælii & eos maxime qui te amare debuerunt, Edd. qui te juvare & maxime debuerunt, & plurimum potuerunt.*

Non tam memores essent virtutis] *Mf. Severi. Pall. sec. Græv. a manu correctrice, immemores.*

Per provinciam atque imperii tui provin- cias ei credidissent] *Sic MSS. Edd. qui per provinciam imperii tui pecunias ei credidissent. Lambin. ed. qui per provin- ciam tuam, atque imperii tui provincias, pecunias ei credid.*

Proficiscite tantum mihi videntur] *Mf. cum aliorum, tum Grævii sec. proficiscite ta- men.*

EPIST. IX. Certiorem te per literas] *Hic alterius est initium epist. in Mf. Scælii. duobus Grævii & Meneliano.*

R r r r

Adjū.

Adjutor etiam extirpationem] *Quartus Palat.* adjutor etiam adfistifim.

Meumque inimicum unum in civitate haberet inimicum *Grut.* meumque inimicum unum in civitate haberet. *Tert. Pal.* meumque inimicum unum in civitate haberet meus inimicus.

Et si accusandi sunt] *Cod. Stevvech.* Et si in his accusandi sunt.

Si is pro me stante pugnare licuisset] *Al.* si is pro me stante pugna non desisterent. *Al.* si hi pro me stante pugnam non reliquissent, cum, &c.

Quam fuerant in tenendo] *Alii* missuendo.

Sed ut aliptæ etiam virium] *Sic* missi. *Alii*, sed ut aliptæ & virium & coloris.

Vulgati ferre, sed etiam ut aliptæ virium.

Quæ declarasset se non potuisse me uno civi carere] *Sic* *Lambin. Pall. Grut. Stevvech. Vatic. Amstelodamensis* *Grævii primus*, edit. princeps. *Alia* edd. & *Miss nonnulli*, quæ declarasset jam se non potuisse. *Alii*, se se. *Sic* & civi pro cive. *Palat. tert. Vatican. Stevvech. Græv. prim. Victor. edit. Vatic.* cum declararet se. *Unde Victor.* cum declarasset se non.

Quasi desiciverim a pristina causa] *Sic* *Victor. & Man. Med.* quasi desiciverem a pristina causa. *Sic* & *Palat. prim. Amstelodam. Græv. duo*, nisi quod quasi omittunt. *Non longe abijt Mentel.* quasi desiciverim pristina causa. *Vatic.* quasi desiciverim pristina causa. *Cæteri* *miss. primi*, etiam edit. princeps desiciverem. *Vulgo* desiciverim pristina. *Palat. tert. prima*, pro pristina. *Al.* desiciverim a prist. &c.

Implicatus tenebar] *Amstelod.* implicatus tenebar. *v. c. N. Scæff.* ne temp. implicatus tenerem.

Tamen ornandus videretur] *Pall. Grut. Amstelodam. Græv. secundus*, & *N. Scæff. v. c.* tamen memorandus. *Ed. prim. & al.* ornandus.

Tamen si sine ulla mea contum. suscep.] *Pal. sec. & Grut.* tamen sine ulla mea contum. suscep. *Amstelod.* tamen etsi sine ulla mea contum. suscep.

Non laceffentem læffisset] *Miss. Palat. duo*, *Grut. Grævii secundus*, *Mentelian. N. Scæff. ed. prima* & *Gruter.* non laceffentem laceffisset.

Quod ego effudisse me omne arbitrabar] *Palat. tert.* quod ego effugisse me omne

arbitrabar. *Al.* quod ego me effudisse omne arbit.

Sed etiam naturæ] *Al.* sed naturæ etiam meæ.

Nunc etiam potentium] *Sic* *Miss. Lambin. ed.* hanc etiam. *In Stevvech. & tert. Palat. deest* hanc.

Novi animum tum mihi amiciffimum] *Grut.* novi animum tuum mihi amiciff. *Amstelod.* novi animum cum mihi amiciff. *Stevvech.* novi animum tum mihi notiffimum. *Mentel.* novi animum tum mihi tum amiciffimum.

Scripti igitur Aristoteleo more] *Palat. quart.* Aristotelico more. *Al.* Aristotelio. Qui se lætos arbitrabantur] *Gruter.* qui se lætos arbitrabantur.

Omnes nominare. Quos] *Al.* omnes nominare, non nisi. Quos.

Ea tantæ mihi curæ sunt, ut me nolim admoneri] *Stevvech. & Pal. quart. ea*, ut ante, mihi curæ sint, & me velim admoneri. *Pal. prim. sec. ea* & ante mihi curæ sint, ut me velim admoneri. Rogari vero sine magno dolore vix possum. *Grut. & Græv. sec. ea*, ut ante mihi curæ sint; & me nolim admoneri. *Amstelodam.* ea ut ante mihi curæ sint, ut me nolim admoneri. *N. Scæff. v. c.* ea ut ante mihi curæ sunt, meque nolim adm.

Se paraturum cum collega] *Sic* *Amstelod. Mentel.* *Al.* se pariturum. *Al.* se paraturum. *Al.* se aditurum. *Al.* se comparaturum.

Posse te non decedere] *Sic* *miss. Al.* non posse te decedere.

Felicitate quidem vellem consequi potuisses] *Sic* *Vatic.* *Al.* facilitate. *Etiã* *Amstelodam. sed eadem manus superius scripserat* felicitate. *Al.* facilitate autem quid vellem. *Pal. tert.* felicitate autem quid vellem.

LIBER II.

EPIST. I. Præ te ferres perfectum mihi quidem] *Grut. Amstelod. Mentel. Græv. sec. edd. tert. præ* te fers perfectum mihi quidem.

Sic ad nos conformatus] *Al.* conformatus.

Memoriam ulla nunquam debilit obli-vio] *Sic* *Victor. Vatic. Pal. quart. quint. Amstelodam.* *Al.* nulla unquam.

EPIST.

EPIST. II. Quam a vita discederet] *Sic* & *Amstelodam. & Græv. prim. Al.* quam a vita discederet. *Al.* quam a vita discederet. *Græv. sec.* quam vita discederet.

Cui & carus æque sis & jucundus] *Sic* *miss. Al.* cui & carus atque sis & perijucundus. *Vulgata* edd. cui carus æque sis & perijucundus.

EPIST. III. Rupæ studium non desuit] *Al.* nempe studium non desuit. *Al.* nempe studium meum non desuit. *Al.* nuper studium non desuit.

Coramque contra istam rationem, meam dicam] *Al.* *v. c.* contraque coram istam, meam rationem dicam. *Al.* coramque contra istam meam rationem edisseram.

EPIST. IV. Hujus generis literas a me profecto non expectis] *Al.* expectas. *Sic* *quantur* *miss. quibus usu est Grævius. Palat. quart.* hujus generis sententia literas non expectas. *Al.* hujus generis sententia literas a me profecto non expectas.

Tuarum enim rerum domesticarum habes & scriptores] *V. c.* tuarum enim domesticarum rerum habes. *Al. v. c.* domesticos enim rerum tuarum habes scriptores.

EPIST. V. Narrare audeo. Tibi, etsi ubicunque es] *Amstelod. Mentel. Græv. sec.* narrare audeo tibi. Et si ubicunque es. *Signon.* narrare tibi audeo. Etsi ubicunque es. *Græv. prim.* narrare audeo. Etsi ubicunque es. *Al.* audeo narrare tibi. *V. c.* audeo numerare. *PerK.* etsi ubi es.

EPIST. VI. Nullam esse gratiam, quam] *Al.* nullam esse gratiam tantam.

Liberalitate nature] *Sic* *miss. Amstelodam. Grut. Palatini res, Mentel. Alii* *tamen, inter quos & Græviani duo*, liberalitate nature.

Prope salutis tuum studium] *Sic* *Victor. Lambin. Manut. ed. miss. Palat. prim. Vatic. Peck. Græv. prim. Mentel. Alii*, prope salutis.

Ego ni te videre scirem, cum hæc ad te scriberem] *Sic* *Mentel. & Græv. sec. Pal. prim. & sec.* cum in te hæc scriberem. *Amstelod.* quam in te hæc scriberem. *Græv. prim.* ego ni te videres rem quam in te hæc scriberem.

EPIST. VII. Quid vanitatis in vita] *Al.* quid varietatis in vita. *Al.* quid vanitatis in vita sit.

Alteri qui melius dare consilium] *Sic* *miss. & edd. Palatini tamen res, & totidem Guilielmi*, *Mentel.* alter qui melius dare consilium.

Quamquam difficili in re] *Sic* *Victor. ed. Pall. res. Medic. Stevvech. Amstelod. Mentel. Græv. Vulgo*, quamque difficili re.

EPIST. VIII. Et Chrestii compilationem mitteres] *Mentel. & Græv. prim. inque v. c.* ut Chrestii compilationem mitteres. *Ita etiam Lamb. Amstelod. Cresti.*

Nisi quid ad me ipsum pertinebat] *V. c. N. Scæff.* nisi quid ad me ipsum pertinebat. *Alius*, nisi quod ad me ipsum pertinebat. *Mentel.* nisi quod ad me ipsum pertinebant. *Græv. sec.* nihil ad me ipsum pertinebant.

EPIST. IX. Primum tibi, ut debeo] *Al.* plurimum tibi, ut debeo. *Ignorantia rerum omnium] Al.* ignorantia.

Quod ita factus sis] *Sic* *Miss. Palat. duo Vatic. Grut. Stevvech. Peck. Amstelod. Mentel. duo. Græv. Vulgo*, quod ita factum sit.

Incredibile hoc factu] *Al.* factum. *Et sic Amstelodam. Græv. prim. factu, sed sec. & Mentel.* factu.

Voluptatem animi nimiam] *Miss.* homini nimiam. *Al.* voluptatem habui nimiam.

Te vero mi Rufe diligo] *Sic* *Amstelod. & alii, v. c. N. Scæff. & Græv. prim. & Mentel.* te vero mirifice diligo. *Græv. sec.* te vero diligo mirifice.

EPIST. X. Tu vide quam ad me littere non perferantur] *Al.* tu vide quamobrem ad me littere. *Al.* tu vide quam temere, cum ad me lit. *Al.* tu vide quam timide, quam ad me, &c. *Al.* tu vide quam tarde, quam ad me, &c.

Castella munita] *Al.* castella munita. Ibi quantum vicifium iam diem aggeribus, vineis, turribus oppugnabam] *V. c. N. Scæff.* ibi quantum & vicifium iam diem aggeribus, turbinibus oppugnabam.

Hæc ad te in presenti scripsi] *Al.* hæc ad te vesperi in presenti scripsi. *Al.* speres te assequi id quod optasti] *V. c.* ut speres te assequi quod optasses posse.

Sin id erit, ut scribis, & ut ego arbitror, spiffius] *Al.* sin id erit, ut scribis,

& ut ego arbitror, ferius.

Tum etiam futura magis exspecto] *Al.* tum etiam futura magis exopto.

EPIST. XI. Atque imprimis tui, fatietas autem provincie] *Pal. prim. & quint. incredibile meorum*, atque in primis fatietas ante provincie. *Secund. & tert.* atque imprimis fatietas provincie. *Pal. quart. Grav. secund.* atque in primis fatietas deorum provincie. *Amstelodam. incredibile deorum atque imprimis fatietas ante provincie. Sic & Mentel. qui tamen habet meorum.*

Mandato meo] *Al. mandato meo.*

EPIST. XII. Quamquam omnia nec benigna nec copiosa cognorant] *Ver. cod. N. scio*, quamquam omnia nec benigna, nec copiosa, nec facilia cognorant.

Atque uno sermone nostro] *V. e. N. scio*, atque uno sermone vestro.

Non erat minor ex contentamenda, quam ex conservata provincia] *Pal. prim. & Peck. non eram minor.*

Spem triumphi? inquis. Satis gloriose triumpharem] *Al. spes triumphi? inquis. Satis gloriose triumpharem. Pal. sec. spes triumphi, inquis, satis gloriose triumpharem.* Non enim tam diu quidem in desidia. *tert. spes triumphi, in qua satis gloriose triumpharem, non esset tam diu in desidia. quint. spes triumphi, in qua (superscriptum hic nisi) satis gloriose triumpharem non esset tam diu quidem. Sic fere etiam Grevii codd.*

EPIST. XIII. Quod mihi significabant tuæ literæ] *Mss. quod nihil significabant tuæ literæ.*

Non opinionum dissenfione] *Al. non voluntatum diss.*

Cæsarem non defendit Curio] *Sic mss. omnes. Lamb. ed. Cæsarem nunc defendit Curio.*

Nam, ita vivam, putavi] *Sic Vatican. Peckii, Palat. quart. Grevii, prim. Vichor. Lambina. edd. Amstelodam. nam ita viva putavi. Mentel. nam ita ante putavi. Grevii, sec. nam ita una putavi. Multi a. Hi mss. nam ita in via putavi.*

Cum prima æstiva attigissem] *Sic mss. Palat. V. cum prima æstiva attigissem. Al. cum primum æstiva attig.*

EPIST. XV. Cæsarem honestum esse cupio] *Al. Cæsari honestissime cupio. Mss. Cæsarem honestissime esse cupio. Al. Ce-*

saarem honestissime cupio.

At quæsores, at nobilem adolescentem, at omnium vere exemplo] *V. e. ad quæsores, at nobilem adolescentem, at omnium fere exemplum. Amstelod. ad omnium sine exemplo. Sed Mentel. stat pro Medici libri lectione.*

Potentissimorum duorum] *Al. potentissimorum virorum.*

Omnes Cassios Antoniosque] *Al. juvenes Cassios Antoniosque.*

EPIST. XVI. Prope jacentem desciscerem] *Tres Pall. Peck. desciscerem. Amstelod. & Mentel. desciscerem. Palat. quint. desciscerem. N. scio*, disjungerem.

In hominum insolentium indignitate fastidium] *Al. in hominum insolentium indignitate fastidium.*

Eo si onere carerem] *Polit. mss. Palat. prim. quart. aliquæ, eo si honore carerem. Stevvech. ea si onera.*

Quod autem in maritimis facillime sum, moveo nonnullis suspitionem] *Sic mss. etiam Grevii, prim. Vatio. & Pall. Sed Mentel. quod autem in maritimis moratus sum, facillime summoveo suspitionem. Tert. Palat. Stevvech. movet. Vulgo, quod autem in maritimis sum, facillime moveo nonnullis suspitionem. Amstel. quod autem in maritimis sum, movet facillime nonnullis suspitionem.*

Vel potius nostrum, fore ab iis molestiis] *Sic mss. omnes. Vulgo, vel potius nostrum, videbam ab illis molestiis.*

EPIST. XVII. Successor tuus non potest ita maturare illo modo] *Mss. successor tuus non potest ita mature illo modo.*

De rationibus referendis] *Palat. prim. de sectionibus refer.*

Quam tibi scribis a Bibulo potestatem fieri] *V. e. N. scio*, quam tibi scis a Bibulo potestatem fieri.

Cum magnus Antiochie metus esset] *Al. tumultus esset. Mss. aliquæ, quod magnus Antiochie metus esset.*

Eguisse auxilium meo] *Stevvech. consilio meo.*

Quemadmodum tractare audiebam] *Pal. tres, Amstelod. quemadmodum tractare aud. Grav. quemadmodum tractare.*

Quod vero illius erat solius] *V. e. quod nec illius erat solius.*

Quia senatus per me regem appellavit] *Al. quem senatus per me regem appella-*

vlt.

vir. Lamb. quia cum senatus.

EPIST. XVIII. Qui si dignum majoribus suis præbuerit] *Al. qui si dignum se maioribus suis præbuerit.*

EPIST. XIX. Magni enim videbatur interesse] *Liber vetus Guilielm. & N. scio*, magis enim videbatur interesse.

Quam nobis fors tribuisset] *Pal. prim. Vatio. Vichor. & Grav. ed. quam nobis fors tribuisset.*

Quod item C. Virgilius] *Sic omnes Palat. Grav. Guilielm. Vulgo, Virgilius. Vatio. quod item C. Virgilius. Grav. duo, & N. scio*, v. e. quod item Consul Virgilius. *Amstelod. quod item Consul Virgilius. Mentel. quod item Consul Virgilius.*

Quæcumque a me ornamenta ad te proficiscuntur, ut omnes] *Sic Mss. vid. Nor. Vulgo, quæcumque a me ornamenta in te proficiscuntur, elaborabo, ut omnes intelligant.*

LIBER III.

EPIST. I. Ita est homo non modo prudens, verum etiam, quod juvet, curiosus] *V. e. ita est homo non modo prudens, verum etiam equus, & quod vidi, curiosus.*

Ex multorum sermonibus intelligo] *Grav. ex multarum generationibus sermonum.*

Et crebritate & magnitudine officiorum meorum sarciam] *Peck. Stevvech. Ven. & crebritate & magnitudine officiorum sarciam. Quart. Pal. & crebritate & magnitudine officiorum meorum sarcinam.*

Cum de animo tuo, de sermonibus, quos de me haberes] *Sic Vero. codd. Stevvech. Pal. omnes quos Lambinus vidit, Amstelodam. Mentel. Grevii duo, Vulgo, cum de animo tuo, cum de sermonibus quos de me haberes.*

EPIST. II. Quoad ejus facere poteris] *Palat. prim. quoad vis facere poteris. Sec. a manu secunda, quart. quint. Mentel. quoad equidem facere poteris. Peck. Grav. secunda, quod quidem facere poteris. Terr. quod eque facere poteris. Grav. quia ejus facere poteris. Grevii, prim. quod & facere poteris. Amstelodam. quod facere poteris.*

EPIST. III. Successori conjunctissimo & amicitissimo] *Secund. Palat. successori conjunctissimo & amicitissimo.*

Pro nostra confocitissima voluntate] *Al. pro nostra constantissima voluntate erga te.*

Ex iis literis] *Hic initium novæ epistolæ inv. cod. Grevii primo.*

Quam minime imminueris] *Sic mss. Al. iii, quam minimum.*

Quæ data erit, uterum, Vale] *In codice primo Grevii & Menteliano desideratur Vale, & sequenti epistola cum hac coheret, sicut & in Stevvech. Pal. tert. Grav. & alio Guilielmo.*

EPIST. IV. Te L. Clodio mandasse] *Mss. te Clodio & Lentulo mandasse. Al. te Lentulo Clodio. Grevii primus, te Lentulo Clodio. Vitiis origo est ex ignoratione Note L.*

EPIST. V. Quo mea ratio facilius & solutior esse possit] *Palat. prim. quo mea ratio facilius & solutior esse videretur. Mihi gratissimum esse dicam] Sic mss. Edd. dicam.*

Non satis est perfectum] *Al. non satis est perfectum.*

Si ad illam maritimam partem provincie] *Sic mss. Pal. prim. si ad eam. Edd. si ad Sidam maritimam partem provincie.*

Sed si quid nunc me fallit in scribendo] *Mss. sed si quid me nunc fallit. Palat. tert. Grav. secund. sed si quid non me fallit.*

Tibi de nostris rebus nihil sum ante mandaturus per literas] *Pal. sec. tibi de nostris rebus nihil sum ante dicturus.*

Quam desperato] *Palat. tert. quid spero. Palat. sec. desperato. Stevvech. desperarem. Unde Guilielmus desperarim Grav. pr. desperatum. Sec. desperato. Sed Amstelodam. & Mentel. desperato.*

EPIST. VI. Si ad Sidam navigassem] *Terr. Palat. Cyclam. Grav. secund. Siclam. Prim. Siciliam.*

Quo ego te ne persequi quidem possem] *Mss. duo, quo ego te ne persequi quidem possem. Al. possum.*

Triginta diebus, qui tibi ad decedendum] *Quart. Palat. triginta diebus illis, qui tibi ad succedendum. Succedendum est in Peck. & prim. edit. Stevvech. Amstelod. tert.*

Longiorem orationem expectaret] *Al. longiorem orationem expeteret.*

sen. *Palat. Montel. Græv. prim.* ad cedendum.

Quæ ne ab iis quidem fieri solerent, qui brevi tempore sibi succedi putarent] *Mf. prim. Græv.* quæ ne ab his quidem fieri deberent, qui brevi tempore tibi succedi putarent. Tibi etiam *Amstelodam. habet* & *Montel. Pro succedi mss. nonnulli* & *edd.* successum iri. *Alii* succedere.

Quæ mihi longa videtur] *Sic Viçtor. Vatic. Amstelodam. Alii mss.* quæ mihi longa videbatur. *Palat. sec.* quæ mihi longa videbatur.

EPIST. VII. Legati Appiani] *Al. mss. Apamiani. Al.] Apamzani. Et ep. seq. IX. Apamæorum.*

Plurimo rerum usu] *Tert. Palat.* plurimarum rerum usu.

Viros eos, qui vobis ea reliquissent] *Mss. duo*, viros esse, qui vobis ea reliquissent. *V. c. N. Scælf.* viros eos, qui nobis ea reliquissent.

Ut mihi nihil neque ad honorem, neque ad gloriam acquirendam putarem] *Edd.* ut mihi nihil neque ad honorem, neque ad gloriam acquirendam deesse putarem. *Al.* ut mihi nihil neque ad honorem, neque gratiam acquirendam putarem.

Tu si aliter existimas, nihil errabis] *V. c. N. Scælf.* tu si aliter existimas, vide errabis.

Quam ego tua laborarim] *Tert. Palat.* tuas laborarim. *Ment.* quam ego tua liberavi.

Fretus conscientia officii mei] *Edd.* fretus constantia officii mei.

EPIST. VIII. Principes civitatum a me postulassent] *Sic mss. pr. Græv. Sed Amstelod. Ment. Græv. sec. Palat. quator, inter quot primus*, nisi quod principes civitatum inane postulassent.

Ne in venditionem tributorum] *Lambin.* ne in indictionem tributorum.

Quid potest esse callidius] *Lambin.* quid potest esse incallidius. *Mss.* quid potest esse callidus.

Si aut legatorum tuorum cuiquam] *Sic mss. Vatic. & edd. Viçtor. Mant. Lambin. Gebk. mss.* si aut legatorum tuorum quippiam, aut cuiquam. *Dein pro maledicetur, mss. maledicetur. Grævii tamen primus & Vatic. maledicetur.*

EPIST. IX. Si quid incidit] *Mss. & si quid incidit al. si quid acciderit.*

Et si vix fieri possit] *Græv. prim.* at si vix fieri possit.

Ego etiam & ipse ita iudicabam] *Peck. cod.* ego etiam ipse ita videbam. *Palat. tert. & Græv.* ego etiam & ipse iudicabam.

Longi sublellii] *Græv.* longi sublellii.

Quod autem a me tale quiddam desideras] *Peck.* quod autem a me tale quiddam desideras.

Ut negligens scribendo fuisse videar] *Sic Viçtor. ed. & mss. Vulgata edd.* ut negligens in scribendo fuisse videar.

EPIST. X. Cum est ad nos allatum] *Palat. sec.* cum est ad nos allatum.

Nonlem accidisset tempus] *Mss. vellem accidisset tempus.*

Quanti te] *Al.* quanti ego te. A me invitisimo decessisset] *Sic mss. & inter eos Amstelodam. al.* a me invitisime decessisset. *Græv. prim.* a me discessisset. *Sed in margine correctum, decessisset. V. c. N. Scælf.* a me tam iniquissime decessisset.

Conscendens iam navem] *Nonnulli veteres eodd.* conscensa iam nave.

Si vero officii ut censors creentur] *Edd.* si vero effeceris ut censor creeris.

Qui tuas inimicitias suscepisset] *Mf.* qui tuas inimicitias sumpsisset.

Quod si essem ea perfidia] *Omnes Mss. quas Gebhardus vidit, & prisca edd.* quod si essem ex perfidia. *Sic. & Amstelod. & Mentel. Grævii vero primus*, quod si essem ea perfidia.

Quantum quoque voluit legatis tuis datum induxit] *Sic mss. & Viçtor. ed. Sed Pal. prim. & Peck.* quantum quoque voluit legatis tuis datum induxit. *Palat. quinq.* quantum quoque voluit legatis tuis, mandatum induxit. *Amstelodam.* quantum quoque voluit legatis tuis datum induxit. *Græv. prim.* quantumcumque voluit legatis datum induxi.

Astutum & occultum iuvat fingere] *Mf. Medic. Historiana & Gebhard. edd.* astutum & occultum lubet fingere. *Al.* astutum & occultum libet fingere. *Palat. quarr.* occultum ut iuvat libet fingere. *Al. juver.*

Quod ad indicandum odium apertissimum sit] *Duo Palat. & Græv.* quod ad indurandum odium apertissimum sit.

Si illa amoris atque officii signa] *Sic Vat. Palat. tert. Græv. Græv. prim. Mentel. Alii*

Alii tamen, si ulla amoris atque officii signa, *Sic Amstelod. & ead.*

Tulit contentionem meam] *Tert. Palat.* tulit intentionem meam.

Advertant interdum actionibus suis] *Sic mss. & Viçtor. ed. Græv. mss.* advertant. *Vulgo edd.* advertantem.

Nunc ea quæ a me profecta] *Sic Viçtor. ed. Vat. quarr. Palat. Amstelodam. al.* nunc ea quæ a me profecta, quæque instituta sunt. *Al.* profecta: quæque constituta. *Græv. prim.* nunc ea quæ ante profecto quoque instit. sunt.

EPIST. XI. Qui enim facta aut non facta largitio ignorari potest] *Amstelodam.* quod enim facta, nec non facta largitio ignorari potest. *Rob. Steph. ed.* qui enim facta nec ne facta largitio fit.

Omnes vires civitatis] *Mf.* omnes viros civitatis.

Ad Pompeii ductum applicaverunt] *Mf.* ad Pompeii ductum applicav.

EPIST. XII. Prosperere evenire] *Pal. prim.* per sepe evenire.

Quæ me inciente facta] *Pal. prim.* quæ inciente facta. *V. c. N. Scælf.* quæ mihi inciente me facta sunt.

Tua sapientia & humanitas] *Græv.* tua patientia & humanitas.

In quo unum vereor] *Steveweb.* in quo unum vereor. *Al.* in quo unum modo vereor.

EPIST. XIII. Nullum onus officii cuiquam reliquum fecisse] *Al.* nullum munus officii cuiquam reliquum fecisse.

Quanti ego omnes tuos facio, uti tu meos facere posses] *Sic mss. Edd. & nonnulli mss.* ut, quanti ego omnes tuos facio, tanti tu meos facere posses. *Grævii prim.* ut, quanti ego omnes tuos facio, uti tu meos facere posses. *Amstelodam.* ut quanti ego omnes tuos facio, tanti tu meos facere possis.

LIBER IV.

EPIST. I. Nunc, quoniam nihil iam videbimur posse optulari republicæ] *Edd.* nunc quoniam nihil videmur posse optulari reip. *Mf.* nunc quoniam nihil videmur optulari reip. posse. *Alii*, optulari posse reip.

Nemo est omnium] *Mss. duo*, nemo est hominum.

Ut te imitarer] *Multi mss.* ut te imitarem.

Quidquid nos communi sententia fratuerimus] *Al.* quidquid nos de communi sententia.

EPIST. II. Cum optime sentiremus] *Al.* cum idem sentiremus.

Res deducta sit, optime vides] *V. c. N. Scælf.* res deducta sit, optime vides.

Nihil enim constitui potest] *V. c. N.* nihil enim constitui potest. *V. c. Scælf.* nihil enim construere potes, quo non curras i. m. a. d.

EPIST. III. In hoc pestifero bello cavendo & prædicando] *Pal. quarr.* in hoc pestifero bello cavendo & prædicando.

EPIST. IV. Si alterum necesse fit] *Mf. Vatic. Viçtor. & Gebhard. edd.* si alterum utrum necesse fit.

EPIST. VI. Aliquantum acquievi] *Sic Mss. Vulgo* aliquantum acquievi] *Sic Mss. Vetter Gallus] Sic mss. & ed. Viçtor. & Gebh. Vulgo* noiter Gallus.

Cum frangerem iam ipse me, cogereque illa ferre] *Mf. Græv.* cum frangerem, iamque ipse me cogere illa ferre. *Exat quoque cogere sine quo in tribus Palatinis.*

Illius concessu] *Al.* illius consensu.

EPIST. VII. Multo ante videris] *Græv. prim.* multo ante videres.

Semper summe diffidere] *Mf.* semper summe diffidere. *Vatic.* semper summe diffidere.

Simul abiecti certandi cupiditatem] *Vet. cod. N. Scælf.* simul abiecti, & certandi iniquitatem.

Extrema non libenter persequi] *Mf.* extrema libenter non persequi. *Al. profecti. Vid. Not.*

Hique se in Africam contulerunt] *Al.* hi se in Africam contulerunt. *Al.* ut ii, qui in Africam se contulerunt. *Mf. Græv.*

hi, qui se in Africam contulerunt. *Vatic. Græv.* hi qui se in Africam contulerunt. *prim. Pal.* iique se in Africam contulerunt. *Pal. quint.* hi qui se in Africam contulerunt.

Victori sese crediderunt] *Mss. & edd.* se victos esse crediderunt.

Quiete & libere vivere] *Vet. cod. N. Scælf.* quiete & pacifice vivere.

Etiamsi appetenda mors esset] *Pal. prim.* etiamsi appetenda mors esset.

EPIST. VIII. Maximi animi hominem, unumque fortissimum] *Pal. sec.* maximi animi virum, hominem fortissimum. *Mss.* maximi animi hominem, virumque fortissimum.

Tu quoque animum inducas] *Al.* tu quoque in animum inducas.

EPIST. IX. Etsi perpaucis] *Ver. cod. N. Scelf.* & *Mentel.* etsi peractis ante.

Quod non multo secus fieret] *Mss.* quod multo secus fieret.

Vobis auctoribus] *Al.* nobis auctoribus. Impotentioresque reddi] *Mss.* impudentioresque reddi.

EPIST. XI. Non solum consilium daret, sed precibus quoque me obsecraret] *Ver. cod. N. Scelf.* non solum consilium daret, sed precibus quoque me obsecraret.

EPIST. XII. Quoniam casus & natura in nobis dominatur] *Mss.* quoniam casus & natura in bonis dominatur. *Edd.* quoniam casus & fortuna in nobis dominatur. *Al.* in bonis.

Circiter hora decima noctis] *Mss. sic. edd.* circiter horam decimam noctis.

EPIST. XIII. Aut omnino cogitare] *Mss.* aut animo cogitare.

Nulla me ipsum privatim pepulit insignis injuria] *Mss.* percussit. *Al.* pepulerit. *Al.* pepulerat.

Sed etiam video] *Sic Stevvech. Pal. tert. Gruer. Mentel. Vatic.* sed etiam id video. *Al.* sed ipsum video. *Greuv. prim. cum vulgato,* sed etiam ipsum video. *Amstelodam.* sed etiam ipse video. *Palat. tert. sed & video.*

Fortasse temper fore] *Mss. nonnulli,* fortasse temper non fore.

Quascumque vires habebit] *Al.* quoscumque viros habebit.

LIBER V.

EPIST. I. Debebat vel familiaris nostrae dignitas] *Mss.* debebat tamen vel familiaris nostrae dignitas.

EPIST. II. Quantoque in errore versatus essem] *Mss. & edd.* quantoque errore versatus essem.

Mediocris quidam est risus consecutus] *Sic Mss. Greuv. & aliorum. Edd.* mediocris quidem est risus consecutus.

Quod populus idem magna voce] *Lamb.* quod populus idem.

Me ut tibi amicitissimum esse intelligeres] *Mss. nonnulli,* me autem tibi amicitissimum esse laboravi.

De nostra benevolentia detrahatur] *Sic Mss. Greuv. & aliorum. Edd.* de nostra benevolentia detrahatur. *Sec. Pal.* de nostra benevolentia detrahar.

EPIST. III. Ut sunt leves ab eiusmodi homine] *Al.* ut sunt leves huiusmodi homines.

De meis rebus] *Sic Mss. omnes quas Gebhardus & Greuv. vidit. Vulgo edd.* de me meisque rebus.

EPIST. IV. Revocare tempus omnium reservandorum] *Sic quatuor Palatini, quatuor quas Greuvius vidit. Viti. Gebb. edd. Al. edd. & unus Manni. ms.* revocare tempus omnium conservandorum.

EPIST. VI. Cum ad me Decius librarius venisset] *Sic Mss. Vulgo,* cum ad me Decius librarius tuus venisset. *Pal. tert. cum ad me Decius de tuis librarius. Al.* cum ad me Decius libertus tuus venisset.

EPIST. VIII. Quanta nunquam antea ulla in causa] *Gruv.* quanta nunquam antea nulla in causa. *Ver. cod. Scelf.* quanta nulla antea causa.

Non tam re quam suspicione violata] *Sic optimi mss. Vulgo,* non tam re quam suspicione violata.

EPIST. IX. Cum Vardæis esse] *Greuv. lib. prim. cum Vardæi se esse. Amstelodam. cum Hardæis. Al. Vardæis. Al. Vardæis.*

EPIST. X. Hominem unum omnium crudelissimum] *Duo mss. hominem unum omnium crudelissimum.*

Simus non femissis homo] *Sic mss. Pal. prim. simus non femissis homo. Greuv. prim. femissis non femissis. Amstelodam. simus non femissis homo. Al. si minus non sexus sit. Al. si minus non servus sit. Vulgo,* simul vero femissis homo.

EPIST. XII. Quæ nunc expromam absens] *Al.* quæ nunc exponam absens.

Quin te admonerem ut cogitares] *Mss. quatuor. Pall. Gruv. Amstelod. admonerem cogitare. Sed Greuv. prim. & Mentel. stant pro vulgata.*

Jucundissima lectionis voluptate] *Sic Amstelodam. aliique mss. Vulgo jucundissimæ.*

Qui

Qui quid sis nescias] *Greuv. prim. quicquid nescias. Tres Pall. qui sis nescius. Gruv. & tert. Pal. Amstelod. Mentel.* qui scis nescius. *Al. mss. qui qui scis nescias. Al. edd. quicquid scis nescias.*

Et verecundius ipsi de sese scribant] *Sic Greuv. prim. Vat. Pal. tert. Vulgo & ut verecundius ipsi de se scribant.*

EPIST. XV. Quorum alii occiderunt] *Mss. quorum alii ceciderunt.*

Vetustas, amor, consuetudo] *Sic mss. Greuv. prim. Amstelod. Mentel. Alii edd. vetustus est amor, consuetudo.*

Propter quotidianos meus] *Al.* motus. EPIST. XVI. In qua si resideat sensus] *Nonnulli mss. & quasi resideat sensus.*

Tam imbecillo mulier animo] *Mss. tam imbecillis mulier animo.*

EPIST. XVII. Ut potui accuratissime] *Al.* quam potui accuratissime.

Neque ad consolandum, neque ad levandum fortunam] *Prim. Greuv. aliique lib. neque ad consolandum, neque ad levandum fortunam.*

EPIST. XVIII. Potentiæ alicujus condonatum] *Mss. Potentia alicujus condonatum. Potentia est & in trib. Pall. & prim. Greuv. Mox pro existimetur, Pal. prim. exciuntur.*

EPIST. XIX. Sin idem placebit atque eodem] *Al. sin idem placebit atque eodem modo. Al. sin idem placebit, sed nec eodem modo, nec.*

EPIST. XX. Commovere me noluisse] *Al. convenire me noluisse. Al. commovere me voluisse. Al. commovere me voluisse.*

Cum id te video desiderare] *Sic Vatic. Viti. ed. Al.* quando id te video desiderare. *Al.* quoniam id te video desiderare.

EPIST. XXI. Qui vita ingenua, in beata & libera civitate] *Pal. sec. qui in vita ingenua, & in beata civitate viximus. Al. qui vita ingenua, & in beata civitate & libera.*

Quod sit horribile aut pertimescendum] *Greuv. prim. quod sit inhonorabile ac pertimescendum.*

LIBER VI.

EPIST. I. Desperationem aut timorem] *Gruv. desperationem & timorem.*

Ad bene beatæque vivendum] *Mss. ad Tom. VII.*

bene beate vivendum] *Totus locus in primo Greuvii sic legitur, si enim bene sentiret voluerimus, recteque facere, satis est atque beate vivendum.*

EPIST. III. Hoc item tempore] *Sic mss. Vulgo,* hoc autem tempore.

Angar ulla re] *Pall. duo, tangar ulla re. Pal. quinti, aut angar ulla re. Pal. quart. aut angar illa re.*

EPIST. IV. Etsi id ipsum nonnullis videatur] *Tert. Pal. etsi id ipsum nonnullas videatur fecus. Greuv. prim. etsi id ipsum nonnullis videatur fecus.*

Quam fore putaremus] *Sic duo Pall. Greuv. prim. Victor. Venet. aliique. Vulgo,* quam fore putamus.

Quamvis iniqua conditione] *Al.* quavis iniqua conditione.

EPIST. V. Quotidie faciliores mihi & meliores] *Al.* feliciores.

EPIST. VI. Vereor ne desideres officium] *Al.* non vereor ne desideres officium.

Ut perspicio] *Sic mss. Vatic. prim. Pal. Viti. aliique. Vulgo,* ut prospicio.

EPIST. VII. Nam quod præclare fore non poteram] *Edd. nam quod præclare non poteram. Al. nam quod præclare non poteram.*

Secundum beneficium quem parcissime facere] *Mss. secundum beneficium est quam peritissime facere.*

Quem putas animum esse, ubi fecum loquitur] *Prim. Greuv. quem putas animum esse, ut fecum loquitur? Mss. Pec. quem putas animum esse, ut fecum loquitur?*

EPIST. X. Et hæc iis singulis sæpe dixi] *Sic Vatic. Greuv. prim. Amstelodam. Victor. ed. Vulgo, & iis singula sæpe dixi. Al. & hoc iis singulis sæpe dixi. Pro iis iidem libri his.*

Ut operam, consilium, rem, fidem meam] *Sic mss. vulgo, ut operam, studium, consilium, fidem meam.*

Calu devincti] *Sic mss. Vulgo,* quasi devincti. *Amstelodam. calu devincti.*

EPIST. XII. Quod si mihi per me efficiendum] *Al.* quod si mihi per me efficiendum.

Qui valeret apud illum] *Sic Greuv. prim. Amstelodam. Viti. ed. aliique. Vulgo,* qui valet apud illum.

Quam quia Cimber habebat] *Sic Vatic. duo Pall. Greuv. prim. Victor. ed. alii*

que

que. *Vulgo*, quas quia Cæsar habebat. Victus ut sapiens esses] *Tres mss. vi-ctus & sapiens esses.*

EPÍST. XIII. Quorum quidem virtus & pietas] *Prim. Græv. quorum quidem & virtute & pietate.*

A quibus se putat] *Amstel. putant.*

EPÍST. XIV. Conveniendi indignitatem] *Mss. 2. conveniendi dignitatem.*

Hanc in opinionem discessi] *Al. hac opinionem discessi.*

EPÍST. XVIII. Simul accepi] *Al. simul accepi. Al. simul accepi.*

Ad nos misit exemplum] *Sic prim. Græv. Sed Pal. prim. Vat. Græv. Victor. ad vos misit exemplum.*

Sine ulla interpellatione versot] *Sic mss. Vulgo, sine ulla interpellatore versot.*

EPÍST. XIX. Cateroqui mihi locus non displicet] *Sic Pat. Pall. prim. tert. Græv. Peck. ed. Vict. Sed vulgo, caterum is mihi quidem locus. Græv. prim. caterum qui mihi locus. Amstelodam. caterorum qui mihi locus. Mentel. catera quidem mihi locus.*

Ut mihi videtur] *Sic prim. & tert. Pal. Peck. Græv. Amstelod. Mænel. ed. Gebb. Sed prim. Græv. cum veteribus edd. ut mihi videris.*

EPÍST. XXI. Inter nosque conferre] *Sic Vatican. Græv. prim. Medic. Al. interque nos conferre.*

EPÍST. XXII. Tua in me pari] *Sic mss. Pal. prim. tert. Mentel. Vict. ed. Græv. prim. tua in me parte. Al. tua in me pariter.*

Plurimisque officiis amissisti] *Prim. Græv. plurimis officiis amissi. Al. plurimisque officiis amissi.*

Vel potius me parum posse sentio] *Pal. tert. vel prodesse me parum posse sentio.*

LIBER VII.

EPÍST. I. Vox eum deceit in illo loco] *Sec. Pal. decepit.*

Tollebat omnem hilaritatem] *Sec. Pal. tollebat omnem jucunditatem.*

Græcos ita non ames] *Sic mss. Vatican. Medic. Græv. & Pal. prim. Vulgo, Græcos vero ita ames.*

Homini polito] *Sic Med. Græv. prim. & qui Petrarca manu scriptus est. Vulgo, Pal.*

Fructum ullum laboris ex his exspecto] *Sic Vatican. & Medic. Græv. prim. cod. fructum ullum laboris exspecto. Pall. duo, Græv. quinque Gualielm. codd. prim. ed. fructum ullum laboris ex his peto.*

EPÍST. III. In quibus tot annos versatur, &, ut video, versabimur] *V. cod. N. Scæf. quibus tot annos vexatur, &, ut video, etiam vexabimur.*

Solet in mentem venire illius temporis] *V. cod. N. Scæf. solet in mentem venire illius temporis recordatio. Al. solet in mentem venire illud tempus.*

Famaque cedere, quam salutis meæ rationem ducere] *Mss. quam famæ cedere, quam salutis meæ cedere rationem.*

Neque magnas copias, neque bellicosas] *V. cod. N. Scæf. primum neque magnas copias, neque paratas illas, neque bellicosas.*

Nullus imperator fuit] *V. cod. nullius imperii fuit.*

Certe nihil fuit præterea] *V. cod. N. Se. certi nihil fuit præterea.*

Armis enim inferiores non causa fuissent] *Peck. & al. mss. armis enim inferiores non causa fuissent.*

EPÍST. V. Regem Gallia faciam, vel hunc Leptra delega] *Sic Leptra delega, Pal. & Græv. prim. Græv. Vatican. Steuoch. Peck. Vict. & alia prisce edd. Vulgo, Leptra legatum. Polit. lib. Leptra delegatum. Al. Regem Gallia faciam, ut hunc Leptra delega.*

Pudentiorem esse neminem] *Prim. Græv. cum Vulg. prudentiorem esse neminem.*

EPÍST. VI. Cum aliquo insigni indicio] *Al. indicio.*

Virtute consequere] *Sec. Pal. virtute persequere.*

Quæ Corinthum arcem altam habebant] *Al. qua Corinthi arcem altam habebant.*

Manibus gyptiasticis] *Prim. Græv. ciptiasticis. Tert. cod. N. Scæf. quibus illa manibus gyptiasticis sparsis persuasit.*

EPÍST. VIII. Cornelio nihil audeo dicere] *Al. de Cornelio nihil audeo dicere. Qua melior nunquam] Pal. sec. qua nulla unquam melior.*

EPÍST. X. Neque spectare effedarios] *Tres mss. Guil. neque expectare effedarios.*

EPÍST. XII. Si plane a nobis deficiis] *Pal.*

Pal. prim. si plane a nobis non deficiis. Modo scribe aliquando] *Sic mss. Vulgo, modo scribas aliquando.*

Et a nobis quid fieri aut curari velis] *Sic mss. Vulgo, & a nobis quid agi, quid fieri, aut curari velis.*

EPÍST. XIII. Non ex iure manu confertum, sed magis ferro Rem repetunt, regumque petunt] *vadunt solida vi.*

Et tu soles ad vim faciendam adhiberi] *Sic mss. Vulgo, & tu non soles ad vim faciendam adhiberi.*

Quod tu prior hominibus armatis veneris] *Sic mss. Al. quod tu prior cum hominibus armatis veneris. Al. quod tu prior vi hominibus armatis non veneris.*

EPÍST. XV. Cum vero in C. Matii] *Sic mss. Vatican. Pal. prim. Græv. Vict. ed. Sed Grævii primus, quam vero in C. Marcii. Vulgate, quod vero in C. Marii.*

EPÍST. XVII. Quæ ad te ultro attulerim] *Mss. quæ ad te ultimo attulerim. Al. detulerim.*

Te esse nullum unquam repertorum] *Prim. Pal. te esse nullum unquam repertorum.*

EPÍST. XVIII. Quam fructuosissimus tibi sit] *Sic Victor. ed. vid. Nor. Amstelodam. tam studiosissimus tibi sit. Mentel. ut iste civis a me discessus tam tibi sit quam mihi.*

Quid in illa charta fuerit] *Liber Gualielm. quid in ima charta fuerit. Prim. Græv. quid in illa chartula fuerit.*

EPÍST. XIX. Plenissime res illa scribi] *Sic mss. Pal. prim. Græv. pr. Græv. Vict. & prim. edd. aliique v. c. Vulgo planissime.*

Percipi posse] *Unus Gualielm. percipi non posse.*

Num jus civile vestrum] *Unus Gualielm. num jus civile nostrum.*

EPÍST. XXIII. Exhedria mihi quædam nova subit] *Unus Gualielm. ex Hadria mihi quædam nova sunt.*

Si tibi videtur] *Sic Pall. prim. Vatican. Græv. prim. aliique. Vulgo, si tibi videtur.*

EPÍST. XXIV. Phamez causam receperam] *Sic Pal. prim. Græv. prim. Vatican. Vict. ed. aliique. Vulgo suscepam.*

De P. Sestio] *Sic mss. Vulg. Sextio. Et sic Græv. prim.*

Nulla modo me facere posse, cum vel-

lem] *Al. nullo modo me facera posse, quem vellet.*

Sat bonum unctorem] *Al. victorem. Al. unctorem.*

EPÍST. XXIX. Si inter senes cœmptionales venale proscripterit] *Prim. Græv. si inter senes cœmptionales perscripserit.*

Pal. prim. Steuoch. Peck. edit. prima, si inter senes cœmptionales. Græv. si inter senes cœmptionales ven. Alius vetus lib. Horon. inter vos cœmptionales. Al. v. c. Egnat. inter vos senes. Medic. inter nos senes cœmptionales.

Id omne abs te habere] *Græv. prim. id omnes abs te habere.*

EPÍST. XXX. Quin hinc ipse evolare cupio] *Prim. Græv. quin huc ipse evolare cupio.*

Contentus isto sum] *Prim. Pal. & prim. Græv. contentus istorum.*

Maximo meo beneficio est] *Sic mss. antiquissimi. Vulgo, maximo meo beneficio est affectus.*

Quomodo accepit] *Græv. Amstelod. Ven. quando accepit.*

EPÍST. XXXII. Non resistis] *Mss. nonne resistis?*

Quo quicquam desit] *Sic prim. Græv. Pall. & Victor. ed. Vulgo, quod quicquam desit.*

LIBER VIII.

EPÍST. I. Quod tibi decedens pollicitus sum] *Sic mss. Vulgo, quod tibi decedenti pollicitus sum.*

Ut ego miserere ejus esurie] *Pal. & Græv. prim. Amstelod. edit. prisce. ut ego miserere ejus esurie. Pal. quart. miserere excitare. Quint. excitare.*

EPÍST. II. Me representante] *Al. matre præhensante. Vel, me representante.*

Rudentum sibilis] *Al. sibilis Al. sibilis. Al. ridentum. Al. rudentum sibilis.*

In nobilem agentem] *Sic mss. Vulgo, in ignobilem agentem.*

EPÍST. IV. Bonos & senatum malet] *Al. bonos servatos malet. Al. bonos servatos malet.*

Qui folet infimorum hominum] *Pr. Græv. infimorum hominum.*

Qua in re mihi videtur illud perquam venuste accidisse] *Mss. cecidisse. Et quam desideramus olim] Prim. Græv. quam desideramus olim.*

Quod vix sperare aulicis] *Duo Galilæi*. quod vix sperare visus es.

EPIST. V. In his tricus moritur] *Galilæi*. eod. in historicis. *Prim. Græc.* in historicis.

Quod si anno præterito Curio tribunus] *Prim. Græc. & Manut.* ed. hoc si præterito anno Curio tribunus. *Edd.* quod si hoc anno præterito Curio tribunus.

EPIST. VI. Quo factio retudit sermone] *Sic Viti. ed. Vulgo* retulit. *Prim. Græc.* & tulit.

Si Parthi vos nihil calfaciant, nos hic frigore frigeamus] *Prim. Græc.* si Parthi vos nihil calfaciant, nos nihil frigore frigeamus. *Al.* si Parthi nos nihil calfaciant, nos hic frigore frig. *vel* nos nihil frig.

De Dolabella integrum tibi reserves] *Peck.* Dolabellam integrum tibi reserves. Pantheras Græcas] *Sic prim. Græc. alique. Vulgo.* Pantherarum greges.

EPIST. VII. Cornificius adolescens Orestillæ filiam] *Al. cod.* adolescentiorem Syllæ filiam *Mf. Sigon.* Cornificius adolescentiorem ille sibi filiam. *Prim. Græc.* Cornificius adolescentior est, ille filium sibi deponit. *Al.* adolescentior est, ille ubi filium.

EPIST. VIII. Quo vento proicitur Appius minor] *Prim. Græc.* quo vento proicitur Appius minor.

Quid singuli ordines iudicassent] *Lambin.* quid singuli ordines iudicassent. Sæpe re dilata] *Sic mss. Al.* sæpe relata.

EPIST. IX. Quam ne contentions minimæ fuerit] *Prim. Græc.* quam ne contentions minimum fuerit. Agit causas liberales] *Prim. Græc.* agit causam liberalis. *Al.* agit causam liberaliter. *Et* agit causam liberalis.

A columnariis præteritum] *Al.* perterritum. *Al.* a colonariis.

EPIST. XI. Comitiales eripiebantur] *Al.* contiones eripiebantur.

Ne quod furore Paulli adeptus esset boni] *Al.* ne si quid furore Paulli adeptus esset boni. *Al.* adeptum. *Al.* ne quod favore Paulli adeptus esset boni.

Nec deerant quidem qui neque transigi volebant] *Prim. Pal.* deserant quidem qui inique transigi volebant. *Amstelod.* deserant quidem qui inique transigi volebant.

Lambin. ed. nec deerant quidem, qui id nunquam transigi volebant. *Al.* nec deerant qui inique transigi volebant.

In unam causam omnis contentio coniecta est de provinciis] in quam adhuc incubuisse cum senatu Pompeius videtur, ut Cæsar Id. Novemb. decedat] *Editionis Manutii*, in unam causam omnis contentio coniecta est: de provinciis inquam adhuc est. Incubuisse cum senatu Pompeius videtur, ut Cæsar ante Id. Novemb. decedat. *In Amstelodam. etiam scribitur*, de provinciis adhuc est. *Et* *max idem*, ut Cæsar Idus non decedat.

EPIST. XIII. Erat jam sunt decursa] *Al.* decussa. *Amstelodam.* detonsa.

Pudore Tullia] *Al.* & prudentia Tullia.

Ut ratio esset eius habenda qui neque exercitum neque provincias traderet] *Al.* traderet vellet. *Mss.* ut ratione eius habenda, qui exercitum, neque provincias traderet. *Amstelodam.* ut ratione eius habenda, qui exercitum neque provincias traderet. *Victor.* ut nec ratio esset eius habenda.

EPIST. XIV. Invidiosa conjunctio] *V. l. c.* & ingens conjunctio.

Non ad occultam recedit obtrectationem] *Sic Amstelodam. Pal. prim. Victor. ed. Vulgo*, non ad occultam recedit obtrectationem.

Sed ad bellum se erupit] *Sic Peck. Amstelodam. alique. Vulgo*, sed ad bellum erumpit. *Al.* tamen omissa particula, sed bellum erumpit. *Et* bellum se erupit.

EPIST. XVI. Iratus senatu exiit] *Al.* iratus senatu exiit. *Prim. Palat. Peck. Amstelod.* iratus senatu exiit. *Al.* exiit.

Tibi curæ sunt] *Peck. alique* curæ sunt.

Que cum feceris, & ego] *Al.* que cum tu feceris. *Al.* que cum erunt coniecta. *Al.* que jam erunt coniecta. *Id* si feceris. *Polii. mss.* que tamen cum feceris.

LIBER IX.

EPIST. I. In spem tamen venio] *Sext. Palat.* venit.

Ut nullam allevationem] *Palat. sext.* nullam allevationem. *Sic & alibi libri* allevio, pro allevo scribunt. *Palat. prim.* nullam ut allevationem.

Eorum me suppeditat] *Histop.* subpeditabat.

Videbar enim mihi, cum me in res turbulentissimas infidelissimis sociis demississem] *Pal. prim.* videbam enim me in res turbulentissimas infidelissimis sociis demissum. *Sic & duo Gualtherii libri, nisi quod pro videbam legatur* videbant. *Amstelod.* videbar enim mihi, cum me in res turbulentissimas infidelissimis sociis demissum.

EPIST. II. At tibi repente] *Sic Viti. alique meliores libri. Vulgo*, at tibi repente. *Palat. sext.* at ubi repente.

Tantis postea novis rebus allatis] *Al.* tot & tantis postea novis rebus allatis.

Qui autem victos nostros moleste ferunt] *Sic Victor. Vatic. Amstelod. alique. Vulgo*, qui autem victos esse nostros moleste ferunt. *qui autem victos nos moleste ferunt.*

EPIST. V. Neque solum propter reip. sed etiam propter anni tempus] *Sic Amstelod. prim. Palat. Peck. Viti. ed. vulgo*, neque solum propter temp. sed etiam propter anni tempus. *Al.* neque solum propter rem, sed etiam propter anni tempus. *Eundem ipse sequar] Al.* eundem ipse sequar.

Severitatem otiosorum] *Histop.* si veritatem otio solus. *Pal. sext.* si veritatem otio solvo.

EPIST. VI. Simul ostentavi tibi] *Sic Amstelod. Vat. prim. Pal. Viti. ed. Vulgo* desit tibi. *Histop.* simul ostentavi. *Lacet hic aliquid.*

Magnum hominem duxi; tum quod his] *Amstelod. alique mss.* cum enim te semper magnum hominem duxerim, quod his.

Instar esse vitæ puto] *Al.* instar esse victoriæ puto. *Al.* instar victoriæ puto.

Vacationem etiam habent publici muneris] *Viti.* vacationem, eadem habent publici muneris. *Amstelod. alique mss.* vacationem, eandem habent pub. mun.

Quæve audiero] *Mss.* que tua audiero. *Edd.* que tua interesse audiero.

EPIST. VIII. Quamvis quis ostenderit, ne populus] *Tres mss.* quamvis quis ostenderit, ne populus. *Amstel.* quamvis quis ostenderit, & ne populus.

Nisi autem ad te] *Mss.* nisi enim ad te.

Partes Antiochinas] *Sic Mss. Al.*

Antiochinas. *Histop.* Antiochenas. *Strevsch.* Antiochias. *Vulgo* Antiochianas.

Si videtur, & de nobis inter nos] *Sic duo Pal. Vatic. Strevsch. Histop. Amstelod. edd. prim. & Viti. Vulgo*, si videbitur, & de nobis & inter nos.

EPIST. IX. Rectissima sunt apud te omnia] *Duo mss.* rectissima sunt apud te omnia.

Præcipue nunc jam inclinata victoria] *Histop.* præcipue cum jam inclinata sit victoria.

Neque etiam regum ac nationum] *Sic Viti. ac mss. Vulgo.* nec etiam regum aut nationum.

Illud autem te peto] *Sic mss. Vulgo*, a te peto.

EPIST. X. Literæ expectandæ] *Al.* expectandæ.

Quod te putem scire curare] *Palat. sext.* scire putem cupere. *Strevsch.* quod te putem scire oportere.

Ingentium cultuarum cum] *Al.* ingent. coclearum quav.

EPIST. XIV. Gratulor tibi cum tantum vales] *Sic Amstelod. alique. Vulgo*, gratulor tibi quod tantum vales.

Jam salvi esse possumus] *Jam desit in nonnullis libris. Prim. Palat.* tam salvi esse possumus. *Al. vet. cod.* tum salvi esse possumus. *Sic & Amstelod.*

Hæc enim jocatus sum] *Duo mss.* hic enim jocatus sum.

Propinam tibi claros viros] *Amstelodam. Pal. prim. & sext. Peck. Histop. Strevsch.* proponas tibi claros viros.

Maturitatem tibi animadvertendi] *Al.* auctoritatem tibi animadvertendi.

Omnium concessi] *Mss.* omnium sensu. *Al.* omnium consensu.

EPIST. XV. Antorem moderationis urbanæ] *Ita Pal. quatuor Gualtherianis, ed. princeps, Viti. Manut.* *Al.* commorationis.

Conferam. Domum si habeo, in denos dies] *Palat. sextus*, conferam domum: si habeo. *In denos dies.*

EPIST. XVI. Volumina jam consecravit *Strevsch.* volumina, si quod afferatur] *Sic mss. vid. Not. ed. prim. & Peck.* pro afferatur, deferatur. *Vulgo* pro si quod, *scribitur*, si quid.

In sermone vario] *Strevsch.* in sermones varios.

Posuisti loco] *Sic mss. Vulgo*, posuisti joco. *Que-*

Quæsticulis te faciebam] *Sic Vatic. excerpta & Medic. Alii mss. & edd. quæsticulis te faciebam.*

Temperis fiat] *Al. temperatis fiat.*
EPIST. XVII. Non tu homo ridiculus es] *Sic Amstelod. aliique mss. Vulgo, num homo ridiculus es?*

Hoc non longe abest a Tuficulano] *Sic Vatic. Amstelod. Palat. prim. & sext. Viêt. ed. Vulgo, hic non longe abest a Tuficulano.*

Non modo me, qui] *Al. non modo non me, qui.*

EPIST. XIX. Tenuiculo apparatu] *Sic mss. Vulgo, tenuissimo apparatu.*

Recta enim a porta] *ms. recta eum a porta.*

EPIST. XX. Hanc insolentiam] *Al. indolentiam.*

Etiam Hirtio cenam dedi sine pavone, tamen in ea cenâ] *Alii, etiam Hirtio cenam dedi, sine pavone tamen. In ea cenâ. Mss. duo, Hirtio cenam dedi sine pavone. Steuvæch. sine pavore.*

EPIST. XXII. Quid? huius Phœri hic cubile inire est ausus] *Sic Vatic. aliique mss. & Viêt. ed. Vulgo, quid illud? Phœri hic cubile inire est ausus. Steuvæch. huius ferri. Al. huius Phœri.*

Ex quo est propter similitudinem penicillus] *Grut. ex qua est similitudine penicillus.*

Sed quia multi, factum] *Al. sed jam multis factum est tam obscœnum.*

Non honestum verbum est divisio? *Sic mss. Vulgo, num honestum verbum est divisio? Al. divisor. Mss. divisor.*

Suppedit, flagitium est] *Amstelod. suppedit flagitium est. Al. suspendet. Al. suspendet. Al. suspendit. Al. suspicatur. Al. suppelleret. Al. suppellit.*

Habes scholam Stoicam] *Pal. sext. habes scholam Stoicam.*

EPIST. XXVI. Aut possem vivere] *Sic mss. Vulgo, haud possem vivere. Al. aut posse me vivere nisi. Al. aut possem metu.*

Cenam te querere a mane] *Sic Pal. sext. & Viêt. ed. Sed. Pal. prim. & Amstelod. cenam te querere a me ne. Al. cenam te querere a me. Menel. cenam te querere amâne.*

LIBER X.

EPIST. I. Hominis impotentissimi] *Sic mss. Vulgo, impudentissimi. Al. impudicissimi. V. c. N. Scæli. hominis imperiosissimi.*

EPIST. III. Per te vidi libentissime] *Pal. sext. per te vidi diligentissime.*

Quam mihi tecum statuo esse communem] *Unde Guilielm. quamquam mihi tecum statuo esse communem. Al. quam mihi tecum statuo studeoque esse communem.*

Nunc alia ratio est. Omnium rerum tuum iudicium est, idque liberum] *Al. nunc alia ratio est omnium rerum. Tuum iudicium est, idque liberum.*

EPIST. IV. Te profectum audieram] *Pal. sext. te profectus audieram.*

Meæ a pueritia observantia] *Lambin. vel meæ in te a pueritia observantia.*

Si aut aliter sentirem] *Fort. aut si aliter sentirem. Lamb.*

EPIST. V. Voluntatiq; conuinctio] *Sic mss. Vulgo, volupatatiq; conuinctio.*

Quod tibi majori fructui] *Mss. Amstelod. Menel. Græv. sec. Steuvæch. ed. prima, quod tibi maioris fructus gloriæque esse possit. Hanc lectionem in suis etiam reperit Corradus, aliique.*

EPIST. VI. Pro plurimis nostris necessitudinibus] *Pal. sext. necessitatibus.*

Nisi te cum libertate populi R.] *Pal. sext. nisi tecum libertatem P. R.*

EPIST. VIII. Quidquam ulli pollicendum] *Mss. Quidquam ulli pollicendum.*

Optima mentis cogitata] *Duo mss. optime mentis cogitata. Al. optima mentis cogitata. V. c. optima mentis excogitata.*

EPIST. IX. Contra quod ipse pugno, & temporis] *Sic prim. Palat. Amstelod. Menel. Viêt. ed. Vulgo, contraque ipse pugno, sed & temporis & rei.*

Vienna equites mille] *Sic mss. & Viêt. ed. Vulgo, Viennam equites mille.*

EPIST. X. De tua voluntate percerebruit] *Sic Amstelod. Historp. & edd. Sed Pal. pr. & sext. Græv. sec. percerebruit. Sext. Pal. in marg. percerebruit.*

Ne maturum quidem etiam nunc] *Pal. prim. & sext. Historp. Steuvæch. K. ne maturum quidem etiam ne. Amstelod. ne maturum*

tutum quidem etiam. Nunc.

EPIST. XI. Non mediocri adhībenda mihi est cura] *Sic mss. Historp. Steuvæch. Pal. sext. Amstelod. Vulgo, quare non mediocri adhībenda mihi est cura. Steuvæch. pro adhībenda scribit adhibita. Pal. sext. adhībenda est mihi cura. Al. adhībenda mihi cura est.*

Pro vobis cedam] *Steuvæch. pro nobis cedam. Quidam codices non habent pro vobis.*

EPIST. XII. Cave enim putes ulla unquam literas graviores] *Sic mss. Vulgo, cave enim putes ulla literas unquam graviores.*

Nec quo progredi velles] *Viêt. & Gebb. edd. ut & Vatic. nec quod progredi velles.*

Quam quando complexus] *Historp. quam quoniam complexus.*

EPIST. XVII. Viginti millia passus abest] *Sic Vatic. Historp. Steuvæch. prim. & sext. Pal. Græv. sec. Viêt. & Gebb. edd. Vulgo, passuum.*

Quam me iurare posset in castris] *Sic Pal. sext. Viêt. Vulgo, quam me tueri posset in castris.*

EPIST. XVIII. Sciebam enim, & cautius illud erat consilium, expectare me ad Iaram, dum Brutus trajiceret exercitum, & cum collega consentiente, sicut milites faciunt, hostibus obviam ire] *Hunc locum sic respicit Lambin. scribam enim, etsi cautius illud erat consilium expectare me ad Iaram, dum Brutus trajiceret exercitum, & cum collega consentiente, exercitu concordi, & bene de rep. sentiente, hostibus obviam ire. Et sic edidit Manut. Amstelod. expectare me ad insulam. V. c. N. Scæli. dum Brutus trajiceret exercitu concordi, ac bene de rep. sentiente.*

Nos suis contractis] *Al. legunt, in suis contractis. Lambinus ex conjectura, rationibus suis male contractis.*

EPIST. XXI. Remque publicam mecum perdidissem] *Sic mss. & Viêt. ed. Vulgo, remque publicam mecum perdidissem.*

Omniaque integra servem] *Sic Pal. sext. Amstelod. & Viêt. ed. Vulgo, omnia ut integra servem. Q. V. C. omnia ut integra servem.*

Non dubitabit] *Steuvæch. dubitabis.*

EPIST. XXIII. Tribunalum militum] *Sic mss. Amstelod. tr. mil. Vulgo, tribunalum*

militarem.

Ad me cum literis] *Sic Amstelod. & tres Guilielm. ut & Viêt. ed. Vulgo, ad eum cum literis.*

Exceperam] *Sic Amstelod. aliique mss. Vulgo, intercepteram.*

EPIST. XXIV. Pro maximis tuis beneficiis] *Palat. sext. pro eximii tuis beneficiis.*

Indulgentia, assiduitate] *Lambin. diligentia, assiduitate.*

Omnes gratas amicitias] *Steuvæch. & Pal. prim. omnes gratas amicitias.*

In tua observantia] *Sic Historp. Steuvæch. Amstelod. Viêt. ed. Vulgo, in tui observantia.*

EPIST. XXV. Operam tuam, navitatem, animum] *Amstelod. navitatem, animum. Al. maturitatem, animum. Al. tuam navatam, animum.*

Præterea fama scientiaque omnium] *Al. præterea fama scientiaque omnium.*

EPIST. XXVI. In Januar. mensem protrudimus] *Sic Vatic. Steuvæch. Amstelod. Pal. prim. Viêt. ed. Al. protendimus. Historp. producimus.*

EPIST. XXX. In castris Hirtii erat futurus] *Vatic. in castris & Hirtii. Steuvæch. & Græv. sec. in castris & Hirtii. Menel. in castris Hirtius. Prim. Pal. & Amstelod. in castris Hircius.*

Alteram Siliani evocatorum partem] *Sic Pal. prim. & sext. Historp. Amstelod. Menel. nisi quod hic Sillani scribit. Steuvæch. alteram S. illam, & evocatorum partem. Græv. sec. alteram Sillam & evocatorum partem. Vulgo. alteram Sillani & evocatorum partem.*

EPIST. XXXI. Ne moveare ejus sermonibus] *Sic Historp. Pal. sext. & prim. Amstelod. ed. Viêt. Vulgo. ne moveare ejus sermonibus.*

Nequaquam proinde ac dignus est] *Sic Vatic. Historp. Steuvæch. Amstelod. Pall. duo. Viêt. ed. Vulgo. nequaquam perinde ac dignus est.*

EPIST. XXXII. Gladiatoribus] *Sic Amstelod. pluniquæ alii vers. codd. Vulgo gladiatoris.*

Collecti enim lapides sunt in eum] *Sic tres Guilielm. duo Pall. Amstelod. Græv. sec. Vulgo. coniecti enim sunt lapides in eum.*

Circulatorum quendam auctionum] *Historp.*